

Beoordeling beschermde soorten

Plangebied: Schieoevers Delft

**Quick scan in het kader van de Flora- en
faunawet**

Inhoud

- 1. Inleiding
 - 1.1 Aanleiding en doel
 - 1.2 Aanpak *quick scan*
 - 1.3 Het plangebied
 - 1.4 Voorgenomen werkzaamheden
- 2. Resultaten
 - 2.1 Resultaten bronnenonderzoek
 - 2.1.1 Gebiedsbescherming
 - 2.1.2 Soortbescherming
 - 2.2 Resultaten veldonderzoek
 - 2.3 Effecten ingreep
- 3. Conclusies en aanbevelingen
 - 3.1 Conclusies
 - 3.2 Aanbevelingen

Bijlage 1. Wettelijk kader

Bijlage 2. Richtlijnen ten aanzien van zorgplicht

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Voor de wijziging van het bestemmingsplan voor een gedeelte van Schieoevers moet rekening worden gehouden met het voorkomen van op grond van de Flora- en faunawet beschermde soorten. Bovendien dient rekening te worden gehouden met de eventuele effecten op gebieden in de omgeving die bescherming genieten op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Als het project naar verwachting leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal vrijstelling of ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden verkregen.

In de voorliggende rapportage worden de resultaten gepresenteerd van een *quick scan* naar het voorkomen van natuurwaarden, in het bijzonder beschermde soorten, en de mogelijke gevolgen voor beschermde gebieden. Deze resultaten kunnen dienst doen bij de onderbouwing van een mogelijke ontheffingsaanvraag ex artikel 75 in het kader van de Flora- en faunawet.

De *quick scan* betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied en de directe omgeving en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De *quick scan* vindt plaats op grond van bronnenonderzoek en een terreinbezoek.

De *quick scan* is een momentopname op basis van *best professional judgement* en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de aan- of afwezigheid van soorten.

De *quick scan* betreft geen veldinventarisatie. Een veldinventarisatie omvat verscheidene opnamerondes die seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd. Ter controle zal in het voorjaar 2006 de *quick scan* worden herhaald en getoetst aan eerdere bevindingen.

1.2 Aanpak quick scan

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde gebieden is het Ministerie van LNV geconsulteerd (www.natura2000.nl) en zijn de relevante aanwijzingsbesluiten geraadpleegd. Voor de Ecologische Hoofdstructuur is de website van de Provincie Zuid-Holland (www.pzh.nl) geraadpleegd. Voor een eerste overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is het Natuurloket op internet (www.natuurloket.nl) bezocht. Verder zijn diverse verspreidingsatlassen van relevante soortengroepen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Terreinbezoek

Het plangebied is op 8 mei 2006 bezocht door Dhr. E. Kerp en mw. G.M.J. Tubbing van de gemeente Delft. Het deelgebied SITA is onderzocht onder begeleiding van dhr. B. Vreugdenhil, coördinator kwaliteit, milieu en veiligheid van het bedrijf SITA. Tijdens dit terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (vooral zicht- en geluidswaarnemingen). Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Verder is een indruk opgedaan van de ligging van het plangebied ten opzichte van de meest nabij gelegen beschermde gebieden.

1.3 Het plangebied

Het plangebied ligt tussen de Schie en het spoor ten noorden van de Kruithuisweg en ten zuiden van de Rijnweg. Grenzend aan het gebied is een netwerk van droge en natte ecologische structuren opgenomen. Aan de zuidzijde ligt een belangrijke primaire ecologische oost-west verbinding, de Kruithuisweg, en een ecologisch kerngebied rond het Kruithuis.

Kaartje plangebied, ik vraag een recente aan Margot.

1.4 Voorgenomen werkzaamheden

De (eventuele) effecten op beschermde soorten en gebieden zijn beoordeeld op basis van de voorgenomen ingreep. Uitgangspunt hiervoor zijn:

- Het verwijderen van bebouwing (oude fabriekshallen en bedrijven);
- aanleg van ecologische zones in de vorm van nieuwe groen- en waterstructuren;
- aanleg van wegen;
- aanleg van nieuwe bedrijfsbebouwing, hotel, congresfaciliteiten en kantoren.

2 Resultaten

2.1 Resultaten bronnenonderzoek

2.1.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied maakt geen deel uit van een in gevolge de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd gebied. Ook liggen er geen beschermde gebieden in de directe nabijheid van het plangebied. Het gebied maakt evenmin onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur.

2.1.2 Soortbescherming

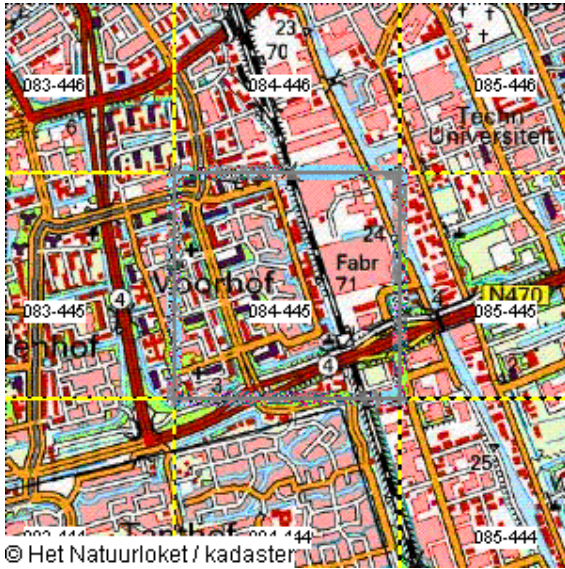
Het plangebied ligt in de kilometerhokken x:084/y:445. Een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten geeft het Natuurloket (www.natuurloket.nl zie tabellen 2.1 – 2.4). Daarnaast is gebruik gemaakt van de gegevens die zijn aangeleverd door de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging en eigen waarnemingen.

Natuurloket

Uit de Natuurloketgegevens (tabel 2.1-2.4) blijkt dat de vaatplanten en water- en/of broedvogels meest goed zijn onderzocht. De overige groepen blijken meest redelijk of matig tot slecht onderzocht te zijn.

Tabel 2.1 Gegevens natuurloket x:084/y:445

Rapportage voor kilometerhok X:084 / Y:445								* Legenda
Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*	
Vaatplanten	3	2		3	goed	-	1991-2004	<p>FF = Flora- en faunawet lijst 1 / lijst 2+3 H/V = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn RL = Rode Lijst (#) = tevens meetnetgegevens verzameld.</p> <p>Volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een toelichting op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.</p> <p>Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.</p> <p> niet van toepassing</p>
Mossen					goed		1996-2006	
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006	
Paddestoelen				1	slecht	0%	1990-2005	
Zoogdieren	8	2	2		redelijk	11-25%	1995-2005	
Broedvogels					niet onderzocht		1994-2005	
Watervogels					niet onderzocht		96/97-03/04	
Reptielen					niet onderzocht		1991-2005	
Amfibieën	3				matig	0%	1991-2005	
Vissen					niet onderzocht		1991-2005	
Dagvlinders				1	goed	0%	1995-2005	
Nachtvlinders					redelijk		1980-2005	
Libellen					goed		1991-2005	
Sprinkhanen					goed		1991-2005	
Overige ongewervelden					slecht		1991-2005	

Het kilometerhok waarop de gegevens van natuurloket zijn gebaseerd omvat naast het plangebied ook een groot deel van de wijk Voorhof en Poptahof.

Vaatplanten

Natuurloket maakt melding van in totaal 8 beschermde vaatplanten van lijst 1, 2 en 3 en rode lijstsoorten. Het is niet aannemelijk dat deze beschermde soorten zich op het bedrijventerrein bevinden. Ook zijn er geen gegevens bekend van de landelijke vegetatiedatabank. Een overzicht van de niet beschermde soorten die binnen het plangebied zijn waargenomen zijn opgenomen in bijlage 1.

Zoogdieren

Het kilometerhok is redelijk op zoogdieren. Gezien het biotoop is het niet aannemelijk dat er veel zoogdieren binnen het plangebied aanwezig zullen zijn. Wel moet nadrukkelijk rekening worden gehouden met de aanwezigheid van vleermuizen in de fabriekshallen, en met name hallen 4 en 5, waarbij aan de bovenzijde van de wanden van de hal afdekplaten bevestigd zijn. Overigens zijn geen waarnemingen bekend van vleermuizen bij de werknemers. Verder onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen zal later dit jaar plaatsvinden.

Amfibieën

Gezien het ontbreken van water en vegetatie is de aanwezigheid van amfibieën binnen het plangebied Schieoevers uit te sluiten. De waarnemingen van natuurloket hebben betrekking op het gedeelte Voorhof en Poptahof.

Vissen

Gezien het ontbreken van water is het voorkomen van beschermde vissen uit te sluiten.

Vogels

Bij natuurloket ontbreken gegevens van vogels. Ook zijn er geen gegevens bekend van de Vogelwacht delft en omstreken. Gezien het karakter van het plangebied zijn niet veel vogels te verwachten, met uitzondering van o.a. mezen, winterkoning, kauwen, duiven etc.

Alle grote fabriekshallen zijn in principe geschikt voor gierzwaluwen. Gegevens van de KNNV afdeling regio Delft monitoren sinds 1990 het aantal gierzwaluwen

(territoriumvliegers). Zij hebben geen territorium vliegers waargenomen sinds 1994. Wel zal in een naderonderzoek specifiek op gierzwaluwen worden gelet.

Overige soorten

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen beschermde dagvlinders, nachtvlinders, libellen, mieren, kevers, kreeften en weekdieren te verwachten.

Beschermingsregime

Van alle boven genoemde beschermde soorten (exclusief de vogels) behoren vleermuizen tot de strikt beschermde soorten (tabel 3 van de AMvB).

Representativiteit Natuurloketgegevens

Het plangebied beslaat slechts een klein gedeelte van 1 kilometerhok waarvan brongegevens beschikbaar zijn. Uit beoordeling van het habitat ter plaatse kan afgeleid worden in hoeverre de genoemde soorten binnen het plangebied verwacht kunnen worden. Dit geldt zowel voor flora als fauna. Er is daarom besloten geen nadere gegevens bij het Natuurloket op te vragen.

2.2 Resultaten veldonderzoek (bezocht op 8/5/2006)

Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn tijdens de terreinbezoeken evenmin Rode lijstsoorten waargenomen. De vegetaties binnen het gebied bestaat in hoofdzaak uit kort grazige vegetatie met zeer algemeen voorkomende soorten.

Zoogdieren

Tijdens de veldbezoeken zijn binnen of in de directe nabijheid van het plangebied geen zoogdieren waargenomen. Wel zijn potentiële verblijfplaatsen waargenomen voor vleermuizen in de fabriekshallen van SITA. De hallen van Van der Helm zijn niet geïnspecteerd. Nader onderzoek zal uitwijzen of vleermuizen in de fabriekshallen verblijven. Wel zijn er waarnemingen van katten, ratten en muizen (pers. mededeling).

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogels waargenomen, met uitzondering van een koolmees met jongen die in een meterkast een nest had gemaakt, en veel duiven en kauwen in de fabriekshallen van SITA. Deze hallen zijn via gaten in de muur en open rookroosters in het dak vrij toegankelijk.

Overige beschermde soorten

Op grond van hun landelijke verspreiding en de aanwezige terreinkenmerken worden binnen het plangebied geen beschermde soorten vlinders, libellen en andere ongewervelden verwacht.

2.3 Effecten ingreep

Bij de navolgende bespreking van de effecten van de ingreep wordt er vanuit gegaan dat de biotopen binnen het gehele plangebied zullen verdwijnen.

Zoogdieren

Indien vleermuizen daadwerkelijk aanwezig zijn, zal de voorgenomen ingreep die met de bestemmingsplanwijziging mogelijk wordt gemaakt, leiden tot een verlies aan habitat van vleermuizen. Indien deze soort bij nader onderzoek wordt aangetroffen, zal een ontheffing worden aangevraagd bij het ministerie van LNV, inclusief maatregelen die genomen zullen worden om de gunstige instandhouding van de soort te waarborgen.

Vogels

De voorgenomen ontwikkelingen hebben een positief effect op het voorkomen van algemene soorten (broed)vogels. Indien gierzwaluwen voorkomen, zullen bij de herbestemming nestvoorzieningen voor deze soort worden meegenomen.

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Conclusies

Beschermde natuurgebieden

De voorgenomen ingreep heeft geen negatief effect hebben op beschermde natuurgebied(en).

Eventuele overtreding verbodsbepalingen Flora- en faunawet

- De werkzaamheden leiden mogelijk tot beschadiging of vernietiging van vaste verblijfplaatsen en verstoring (met wezenlijke invloed) van vleermuizen en gierzwaluwen. Nader onderzoek is noodzakelijk, waarna de nodige maatregelen zullen worden getroffen en voor de gunstige instandhouding van deze soorten, inclusief het aanvragen van een ontheffing.

3.2 Aanbevelingen

In bijlage 2 zijn maatregelen opgenomen die schade aan beschermde (en niet beschermde) soorten kunnen helpen voorkomen, verminderen en/of compenseren. Deze maatregelen maken onderdeel uit van de gedragscode van de gemeente Delft (concept, 2006).

Bijlage 1. Wettelijk kader

1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ingrepen en beheer beschreven (ecologietoets gemeente Delft, concept 2005). De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet (§ 2.2), de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (§ 2.3). Tevens wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten (§ 2.4), de Ecologische Hoofdstructuur (§ 2.5) en de Delftse ecologische structuur (§ 2.6) bij ecologische toetsingen.

1.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen. De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)

Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen van beschermde dieren.

Artikel 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en ontheffingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader is begin 2005 gewijzigd door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur, doorgaans aangeduid als de AMvB artikel 75. Er gelden verschillende regels voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ingrepen en die in het kader van bestendig gebruik en beheer.

Er bestaan drie beschermingsregimes corresponderend met drie verschillende groepen beschermde soorten, opgenomen in drie bijbehorende tabellen in de LNV- brochure.

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn alle vogelsoorten en de plant- en diersoorten vermeld in Bijlage 4 van de

Habitatrichtlijn of in Bijlage 1 van de AMvB artikel 75. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw en landbouw en uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling worden genoemd als openbaar belang. Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt. Mitigatie (het vermijden of verzachten van negatieve effecten) en compensatie (het aanbieden van vervangend leefgebied) kunnen deel uitmaken van het zorgvuldig handelen.

Samenvatting toetsingskader Flora- en faunawet

Het toetsingskader van de Flora- en faunawet voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig gebruik en beheer luidt dus:

- Komen er soorten uit Tabel 1 voor? Hiervoor geldt een vrijstelling. Alleen de zorgplicht is van toepassing.
- Komen er soorten uit Tabel 2 voor? Dan geldt een vrijstelling (mits gedragscode) of moet ontheffing worden aangevraagd (lichte toetsing).
- Komen er soorten uit Tabel 3 voor? Er geldt een vrijstelling voor bestendig gebruik en beheer (mits gedragscode; niet voor art. 10). In overige gevallen is altijd ontheffing nodig (uitgebreide toetsing).

1.3 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet 1998) heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. In de wet zijn vier categorieën beschermde gebieden te onderscheiden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (oftewel Vogel- en Habitatrichtlijngebieden oftewel Speciale Beschermingszones), aangewezen op grond van artikel 10a en de beschermde natuurmonumenten, aangewezen op grond van artikel 10. Het plangebied valt niet onder de in de natuurbeschermingswet 1998 aangewezen gebieden. Tevens liggen er in de nabijheid van het plangebied geen aangewezen gebieden, waardoor er geen sprake is van externe werking.

1.4 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddestoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2004). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld. Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding (verder) in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus veel aandacht aan mitigatie en

compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermden soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden geleverd. Bij een aantal soortgroepen gaat het om tientallen of honderden soorten, waarover weinig informatie beschikbaar is met betrekking tot het voorkomen en de effecten van (beheers-) maatregelen. Hierdoor is de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt.

1.5 Ecologische Hoofdstructuur

De Planologische Kernbeslissing (PKB) Structuurschema Groene Ruimte (LNV, 1993) bevat de doelstellingen, de hoofdlijnen en de belangrijkste maatregelen van het nationaal ruimtelijk beleid voor o.m. natuur en landschap. Onderdeel hiervan is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden verbonden door verbindingzones. De begrenzing van de EHS is een provinciale taak. De Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) worden in provinciale streekplannen uitgewerkt; ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst. De PEHS is de afgelopen jaren in gebiedsplannen nader begrensd (vaak op perceelsniveau), waarbij per begrensde eenheid natuurdoeltypen zijn aangewezen.

In of in de nabijheid van beschermden natuurgebieden geldt het 'nee, tenzij'-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval moet de initiatiefnemer maatregelen treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dat niet volstaat te compenseren door het realiseren van gelijkwaardige gebieden, liefst in of nabij het aangetaste gebied. Ook financiële compensatie is mogelijk.

1.6 Delftse Ecologische structuur

Het ecologieplan delft 2004-2015 vormt het instrument om een goede ecologische structuur te kunnen realiseren met een kwaliteit die een terugkeer van planten en dieren mogelijk maakt. Vanuit een integrale visie op natuur in de stad inclusief de kansen en knelpunten beschrijft het ecologieplan de ambities en doelstellingen voor natuur in Delft op de langere termijn. In de nota worden ook eisen gesteld aan de ecologische zone in herstructureringslocaties als Schieoevers.

Bijlage 2. Richtlijnen ten aanzien van zorgplicht

1) Activiteiten aan muren of gebouwen (slopen, verbouwen of renoveren)

- Er moet in een vroeg stadium van het project worden geïnterpreteerd of er dieren in een te slopen of te renoveren gebouw verblijven. Mochten er beschermde soorten aanwezig zijn, dan moet met de sloop worden gewacht totdat zij geen gebruik meer maken van het verblijf. In geval van vleermuizen en andere beschermde soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van de 'AMvB artikel 75' van de Flora- en faunawet zal een ontheffing moeten worden aangevraagd bij het ministerie van LNV. Tevens geldt dat als bovengenoemde soorten aanwezig zijn, aanvullende maatregelen moeten worden getroffen zoals o.a. het realiseren van nestvoorzieningen in de nieuwe situatie, onder meer in de vorm van neststenen of –dakpannen.
- Renovatiewerkzaamheden kunnen broedvogels verstoren. Een aantal vogelsoorten broedt graag in spleten en gaten, tegen muren en onder het dak. Het wegwerken van scheuren en gaten, opnieuw voegen of het vervangen van daken kunnen broedende vogels in de problemen brengen. Voer deze werkzaamheden buiten de broedperiode uit.
- Wanneer renovatiewerkzaamheden niet tot na het broedseizoen kunnen wachten, moeten voor het broedseizoen dakpannen weggehaald worden en scheuren en gaten gedicht worden. Hierbij moeten aanvullende maatregelen getroffen worden bijvoorbeeld door neststenen of –dakpannen te plaatsen.
- Bij renovatie of verbouwing van (kade)muren of andere stenige delen moeten de plekken waar muurplanten aanwezig zijn zoveel mogelijk worden ontzien. Wanneer dit niet mogelijk is, moeten de planten met een deel van de mortel/stenen tijdelijk weggehaald worden en later weer worden teruggeplaatst op dezelfde plek of op een andere geschikte locatie. Voor activiteiten specifiek aan kademuren gelden de richtlijnen als opgenomen in het Beschermingsplan Muurplanten van de gemeente Delft.

2) Activiteiten aan bomen en bosplantsoen (beheer, vellen of dunnen)

- Vanaf het tijdstip dat de ouders het nest bouwen tot het moment dat de jongen het nest hebben verlaten, zijn vogels gevoelig voor verstoring. Op het moment dat beschermde inheemse broedvogels bezig zijn met hun broedproces, mogen er geen versturende werkzaamheden of activiteiten plaatsvinden, ongeacht de periode van het jaar.
- Zorg voor maatwerk
 - Het achterwege laten van werkzaamheden in delen van het gebied waar vogels broeden;
 - Het toepassen van aangepaste methodes;
 - Het veranderen van de volgorde van werkzaamheden, waarbij de versturende werkzaamheden worden uitgesteld tot na de broedperiode.
- Bij werkzaamheden aan bomen moet altijd gecontroleerd worden of er nesten van vogels aanwezig zijn of in de directe omgeving. Bomen met vogelnesten mogen pas na het broedseizoen verwijderd worden. In principe wordt voor het broedseizoen uitgegaan van de periode half maart – half augustus. Sommige soorten als de blauwe reiger en bosuil broeden echter eerder, terwijl sommige zangvogels nog in augustus broeden.
- Bij werkzaamheden aan bomen moet altijd gecontroleerd worden of er verblijfplaatsen zijn van vleermuizen (holle bomen). In principe geldt hiervoor dat deze bomen niet worden verwijderd, tenzij dit om veiligheidsredenen noodzakelijk is. In dat geval kunnen de bomen die het zomerverblijf zijn van vleermuizen in de winter (september t/m februari) verwijderd worden.

- Bomen met bewoonde of bewoonbare horsten worden niet gekapt. In de periode van 15 maart tot 15 juli worden bomen gekapt binnen een afstand van 50 meter vanaf een boom of kunstnest waarin zich een bewoonde roofvogelhorst bevindt.
- Bij dunnen van bos en bosplantsoen moet vooraf gecontroleerd worden op de aanwezigheid van horstbomen¹, holenbroeders en holle bomen waarin vleermuizen verblijven. Deze bomen zijn zeer belangrijk voor de dieren, o.a. als fourageerplek. In principe geldt in zo'n geval dat alleen noodzakelijke beheerwerkzaamheden worden uitgevoerd.
- Het snoeien en (ver)planten in plantsoenen kan leiden tot verstoring van broedende vogels of vernieling van nesten. Maar ook klein ogende klusjes kunnen broedende vogels verstoren. Bij dunnen van plantsoenen moet rekening gehouden worden met nesten van zangvogels. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet een inventarisatie worden gemaakt van de broedvogels. Verder moeten nesten via maatwerk worden ontzien. Dunnen geschiedt zoveel mogelijk buiten het broedseizoen.
- Pas het werk aan, mocht er onverwacht tijdens de werkzaamheden een nest met eieren of jongen ontdekt worden of verblijfplaatsen van andere soorten.

3) Activiteiten aan vegetatie (maaieren, verwijderen)

- Als er beschermde planten voorkomen in een vegetatie die moet worden verwijderd, dan moeten deze planten na zaadzetting worden verplaatst naar een zelfde type terrein (biotoop). Het verplaatsen moet door middel van uitsteken van pollen en herplanten gebeuren.
- Bij maaieren moet het oppervlak gecontroleerd worden op de aanwezigheid van dieren. Mochten er dieren in grote getale aanwezig zijn, dan mag u niet maaieren. Als het om kleine aantallen dieren gaat, dan kunt u deze voorafgaand aan het maaieren verplaatsen naar een plaats met geschikt leefgebied en voldoende dekking.
- Als er dichte vegetatie (zoals boomstronken, ruigten en struweel) wordt verwijderd in de winterperiode (1 oktober tot 1 maart) dan moet u een inventarisatie van dieren (laten) uitvoeren. Indien deze worden aangetroffen, dan moet u zorgen dat ze verplaatst worden. Hier gaat het vooral om soorten die een winterslaap of -rust houden (bijvoorbeeld egels, reptielen en amfibieën).
- Wanneer in de periode van 1 februari tot en met half maart² de minimum temperatuur de voorgaande nacht > 4°C is geweest, is maaieren niet toegestaan. Dit in verband met de verwachte amfibieënactiviteiten.
- In de bredere grasbermen en natuurlijke graslanden nestelen sommige vogels op de grond, de groundbroeders. Het tijdstip, de frequentie en de manier van maaieren hebben invloed op het broedresultaat van deze vogels.
- Om jonge vogels en andere jonge dieren te kunnen laten ontsnappen moet bij grotere oppervlakken het maaieren van binnen naar buiten plaatsvinden.
- Bij maaieren in de winterperiode voorafgaand aan andere gerelateerde werkzaamheden (bijvoorbeeld grondwerk, boren of sonderingen), geldt dat de andere werkzaamheden alleen direct na het maaieren kunnen plaatsvinden.
- Bij maaieren in de zomerperiode moet er een week zitten tussen het maaieren en de andere gerelateerde werkzaamheden (bijvoorbeeld grondwerk, boren of sonderingen) zodat dieren weg kunnen komen.
- Bij maaieren dient u specifiek rekening te houden met de aanwezigheid van beschermde plantensoorten, zoals orchideeën. Voor deze planten zal het beheer op maat worden vastgesteld.
- Dijken, oevers en slootkanten zijn aantrekkelijke broedplakken voor met name watervogels en groundbroeders. Begroeiing biedt hen een goede schuilplaats. Bij

¹ Dit zijn bomen waarin roofvogels een nest hebben.

² Voor de exacte periode van de voorjaarsrek kunt u terecht bij het vakteam Milieu van de gemeente Delft.

maaien van slootkanten, oeverzones en riet moet rekening worden gehouden met broedplekken van met name watervogels. Deze werkzaamheden en het storten van maaisel en bagger op de kant veroorzaken een ernstige verstoring en vernieling tot gevolg. In principe geldt voor deze activiteiten dat werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Voor een groot aantal oevers wordt reeds natuurvriendelijk onderhoud toegepast. Wanneer uitstel niet mogelijk is, zal het onderhoud zowel in tijd als locatie gefaseerd worden. Moeras- en watervogels broeden meestal tussen 1 april en 15 augustus. Het beheer van de oevers en slootkanten vindt in nauw overleg plaats met het Hoogheemraadschap van Delfland.

4) Activiteiten aan bodem en grond (bouwrijp maken, afgraven of ophogen)

- Het verwijderen van de toplaag van de bodem kan tot gevolg hebben dat dieren in deze laag worden meegeschept. Het weggeschepte materiaal dient daarom uitgespreid te worden zodat een deskundige het kan onderzoeken op amfibieën. Aangetroffen amfibieën worden verplaatst naar een geschikte biotoop in de nabijheid van de locatie.
- In zanddepots, afgravingen en op bouwterreinen broeden verrassend veel vogels. Op deze terreinen zijn vaak steile wanden te vinden waarin vogels een hol kunnen graven of op de grond broeden. Ook begroeiing op braakliggend terrein is voor sommige soorten een geliefde broedplaats. Laat deze terreinen in de broedtijd met rust, zeker als er broedvogels zijn gevestigd.
- Voorkom van te voren dat bij het werken met zand (afgraven of ophogen) nestgelegenheid ontstaat voor o.a. oeverwaluw en ijsvogel, tenzij deze gewenste doelsoorten zijn van het plan. Advies is om het ontstaan van steile randen in hopen zand te voorkomen of deze af te dekken met planken.
- Bij het afgraven kunnen ondiepe plasjes ontstaan waar onder meer de rugstreeppad zich gaat vestigen. Het ontstaan van deze plasjes in de periode van 1 mei tot 1 september moet worden voorkomen.

5) Activiteiten aan water (aanleggen wegen over watergangen, dempen en afdammen)

- Dieren gebruiken oevers van sloten en watergangen vaak om zich door het landschap te verplaatsen. Als sloten doorsneden worden door wegen is de kans op verkeersslachtoffers groot. In die gevallen zullen maatregelen getroffen moeten worden om de oever van de sloot of watergang onder de weg door te laten lopen. Het aanleggen van ecoduiders of loopplanken is een alternatief.
- Dempnen van sloten dient u in de richting van de watergang die gehandhaafd blijft te doen of de te dempen sloot eerst afdammen.
- Bij dempen na het afdammen dient u onder het niveau van de bestaande slootbodem een gat te graven van ongeveer 50 cm. Vanuit dit gat kunt u de sloot leegpompen tot ongeveer 20 cm. Door het verlagen van de waterstand zal een deel van de in het water aanwezige amfibieën het water verlaten. Daarna is het van belang de in de sloot aanwezige vissen en amfibieën weg te vangen en te verplaatsen naar geschikt water op 100-250 meter afstand. Dan is het aan te bevelen zo snel mogelijk na het wegvangen van de dieren de sloot dempen. Het dempen van de sloot moet in aanwezigheid gebeuren van een deskundige die de vissen en amfibieën vangt. Dit geldt ook voor het dempen van poelen.
- Het baggeren van watergangen wordt uitgevoerd door het Hoogheemraadschap van Delfland volgens de gedragscode van waterschappen.

Uitzonderingen

Wanneer in verband met calamiteiten of in het belang van de veiligheid onverwacht werkzaamheden moeten plaatsvinden die geen uitstel dulden, worden daarbij zoveel als redelijkerwijs mogelijk is de gedragsregels van deze gedragscode in acht genomen.